

MİMARLIK TARİHİ VE RESTORASYON ENSTİTÜSÜ
YILLIK ÇALIŞMA RAPORU

MİMARLIK TARİHİ VE RESTORASYON ENSTİTÜSÜ
YILLIK ÇALIŞMA RAPORU

Enstitümüzün Temmuz 1978-Temmuz 1979 çalışma dönemindeki faaliyetleri ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda, bilginize sunulmuştur.

1. GENEL GÖZLEM

Raporun ayrıntılarına geçmeden önce bu yıl ki faaliyetler üzerinde genel bir gözlem yapma zorunluluğunu duyuyoruz. Ülkenin, Üniversitelerin içinde bulunduğu ortam Enstitü çalışmalarına da yansımaktadır. Özellikle, baskı ve kağıt fiyatları Fakülte ile birlikte, Enstitünün de yayın faaliyetini çok olumsuz şekilde etkilemiştir. Üyelerle olan iletişimde istenen düzeye ulaşamamıştır. Ancak Enstitü ve Fakülte sınırları içinde kalan örgütlenmeye ve uygulamaya dönük çalışmalar yapılabilmektedir. Kuşkusuz bu durum bizim amaçlarımız için pek iç açıcı değildir. Ve koşullar ne olursa olsun daha aktif olmak için gerekli çareleri bulmamız gerekir.

2. ÖRGÜTLENME

Enstitünün tabanını oluşturan yurt içinden ve dışından çeşitli kurumlardan bu dalda uzmanlaşmış mimar, mimarlık tarihçisi, arkeolog v.b. kişilerin Enstitüye üye kayıtları bu dönem de sürmüş ve üye sayısı 800'e ulaşmıştır.

Enstitümüz üyelerle karşılıklı dayanışma ve işbirliğinin önemine, özellikle araştırma, saptama, belgeleme konularında üyeler ve başka araştırmacılar için bir Referans merkezi olma yolunda üyelerinin desteğinin ve katkısının gerekliliğine inanmaktadır. Üyelerle olan ilişkileri güçlendirmek ve çalışmalarını kadrolu elemanlarının dışına da çıkartmak için çalışma gruplarının daha iyi örgütlenmesi amacıyla Enstitümüzün Kuruluş Dönemi Yönetim Kurullarında görev almış olan Sayın Prof.H.Kemalî Söylemezoğlu Genel Koordinatör olarak yeni bir program hazırlamağa başlamıştır.

3. YAYINLAR

Enstitünün yayın programı son çalışma dönemlerinde tam olarak gerçekleştirilememektedir. Kağıt, film v.b. temel baskı malzemelerinin sağlanmasında ülke çapında görülen zorluklar ve yine bu malzemelerin fiyatlarındaki büyük artışlar karşısında Enstitü Bütçesinin yetersiz oluşu, yayınlanması planlanan ve baskıya hazırlanmakta olan bazı yayınların çıkartılamamasına neden olmaktadır.

3.1. MTRE Bülteni:

Enstitü üyeleri ile yakın ilgi kurmak, konuyla ilgili olayları üyelerine duyurmak, mimarlık tarihi, sanat tarihi ve arkeoloji ile ilgili araştırma, inceleme, uygulama ve kazı raporlarını yayınlamak amacıyla üç ayda bir çıkartılmasına karar verilen Bülten'in geçen çalışma döneminde de yayınlanmasına yukarıda belirtilen zorluklar nedeniyle gecikmeli olarak devam edilmiş ve bu çalışma yılında ancak Nisan 1977, 9-10 sayısı yayınlanabilmiştir. 11.sayı da baskıya hazır durumda baskı olanağı beklemektedir.

Yukarıda sözü edilen etmenlerin MTRE ve tüm Fakülte olanaklarını zorlaması nedeniyle Enstitümüz, MTRE Bülteni'nin Mimarlık Fakültesi Yönetim Kurulu ile Yayın Komisyonu'nun geçen yılki önerilerine uyarak bundan böyle yılda iki kez olmak üzere yayınlanmasına karar verilmiştir.

Ancak, üyelerle ilişki kurmak ve işbirliğini güçlendirmekte önemli işlevi olan MTRE Bülteni'nin sürekli ve düzgün yayınlanamamasının sakıncalarını gözönünde tutarak, iletişimi sürdürmek amacıyla Bültenin yanısıra daha kısa süreli ve küçük boyutlu bir MTRE Haber Bülteni'ni çıkarmak planlanmıştır. Önümüzdeki çalışma döneminde bunu uygulayacağız.

3.2. Diğer Yayınlar:

Yukarıda sözü edilen nedenlerle geçen çalışma dönemi programında da yer almış ve baskıya hazırlanmış olup yayını henüz gerçekleştirilemeyen yayınlar şunlardır:

- 3.2.1. Enstitümüz Döner Sermaye Çalışmaları kapsamında Prof.Doğan Kuban yürütücülüğünde As.Dr. Zeynep Nayır, Y.Müh.Mimar Kani Kuzucular, Y.Mim.Nur Fersan, Mim.(İTÜ) Engin Özden ve Sanat Tarihçisi Zeki Sönmez'den oluşan çalışma grubunca hazırlanarak teksir edilen "Gaziantep Kenti Tarihi Çevre Raporu" ve ilgili plan, fotografik belgelerle birlikte baskıya hazır duruma getirilmiştir.
- 3.2.2. Prof.Muzaffer Sudalı'nın "Çevre Duvarları" çalışması Enstitümüz elemanlarından Mim.(İTÜ) Engin Özden tarafından tekrar düzenlenerek baskıya hazırlanmıştır.
- 3.2.3. Enstitü Üyelerinden Mehmet Metin Nigâr tarafından hazırlanan "Türk Su Mimarisi ile ilgili Yayınlar Bibliyografyası".nın yayınlanması öngörülmektedir.

4. TOPLANTI VE AÇIK OTURUMLAR

4.1. Toplantılar:

4.1.1. Danışma Kurulu Toplantısı:

Enstitünün yıllık Danışma Kurulu Toplantısı
23.Eylül.1978 günü, saat:10.00 da İTÜ Mimarlık

Fakültesinde yapıldı. Danışma Kurulu Üyelerinin, Enstitü çalışma programı ve araştırmaları üzerinde görüşlerini belirttikleri toplantıda, tarihi çevrenin korunması konusunda alınması gerekli önlemler ve Türkiye'de saptama, belgeleme çalışmalarının örgütlenmesi ve özellikle bir merkezi arşivin oluşturulması doğrultusundaki çabalar tartışılmıştır.

4.1.2. Enstitümüz, Safranbolu Belediyesi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu ve Safranbolu'yu Koruma Derneği'nin işbirliği ile her yıl yinelenen Safranbolu Mimari Değerleri ve Folkloru Haftası kapsamında, 16-17 Eylül 1978 tarihinde, "Safranbolu Mimari ve Kültürel Değerlerinin Korunmasının Geleceğe Dönük Boyutta Örgütlenmesi" başlığı altında ve özellikle Devlet ilgisinin Safranbolu'ya yönelmesini sağlamak amacıyla bir toplantı düzenlemeyi planlamış, gerekli duyurular yapılmış, ancak yerel örgütlerin kontrolümüz dışında olan bazı zorunlulukları nedeniyle bu toplantı ertelenmiştir.

4.2. Açık Oturumlar:

Enstitümüz 22.Eylül.1978 tarihinde İTÜ Mimarlık Fakültesinde "İstanbul'un Tarihi Verilerinin Turistik Açıdan Değerlendirilmesi" konulu bir açık oturum düzenlemiştir. Açık Oturuma Enstitümüzden Başkan Prof.Doğan Kuban, II.Başkan Prof.Nezih Eldem, D.G.S.A.Şehircilik Enstitüsü'nden Doç.Dr.Mehmet Çubuk, İstanbul Belediyesi adına Başkanlık Danışmanı Doç.Dr.Turgut Cansever ve İ.D.M.M.A.Mimarlık Bölümü Öğretim Görevlilerinden Nevzat İlhan katılmışlardır.

5. ARAŞTIRMALAR

5.1. Fakültemizin Döner Sermaye çalışmaları Enstitüye araştırma ve uygulama olanakları sağlamaktadır.

Bu çalışmalar aşağıda belirtilmiştir:

5.1.1. Enstitümüz Gaziantep Belediye Başkanlığının isteği üzerine Prof.Doğan Kuban yürütücülüğünde İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüsü asistanlarından Dr. Zeynep Nayır ile Enstitümüz elemanlarından Y.Müh.Mimar Kani Kuzucular, Y.Mimar Nur Fersan, Mim.(İTÜ) Engin Özden ve Sanat Tarihçisi Zeki Sönmez'den oluşan bir çalışma grubunca "Gaziantep Kenti Tarihi Çevre Raporu"nın hazırlanmasından sonra yine Belediyenin isteği üzerine bu raporda belirtilen 1.derecedeki koruma alanlarının dökümantasyonunun hazırlanması, 1/1000 ölçeğinde imar planı tekniğinde koruma planlarının hazırlanması işi Enstitümüzce üstlenilmiştir. Proje Prof.Doğan Kuban yürütücülüğünde, Doç.Dr.Orhan Göçer, Y.Müh. Mimar Kani Kuzucular, Y.Mimar Aret Gülmez ve Y.Mimar Engin Özden'den oluşan çalışma grubunca tamamlanmış ve Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'na sunulmuştur.

Bu çalışmada çok ayrıntılı olarak saptanan bazı mahalle dokuları ve konutlar çok değerli bir başvuru malzemesi olarak arşivlenmiştir.

5.1.2. Enstitümüzün Turizm ve Tanıtma Bakanlığı katındaki girişimleri sonucu Safranbolu ve çevresinde turizme yönelik çalışmalar başlatılmış ve Enstitümüz ile Turizm ve Tanıtma Bakanlığı arasında hazırlanan protokolla "Safranbolu ve Yakın Çevresi Koruma ve Turistik Geliştirme Projesi" ne başlanmış, Enstitümüz Yönetim Kurulu üyelerinden Prof.Doğan Kuban ve Prof.Dr.Metin Sözen ve Fakültemiz Öğretim Üyelerinden Prof.Hande Suher, Prof.Mübeccel Kıray, Prof.Gündüz Özdeş, Doç.Dr.Nigan Bayazıt ve Y.Mimar Yavuz İnce'den oluşan çalışma

grubu projeyi yürütmüşlerdir. Elektronik Beyinde değerlendirilen ve köylere kadar uzanan ayrıntılı bir sosyal anket ve peyzaj çalışmalarını ve Çevrenin Coğrafi Etüdünü içeren bu çalışma sonlanmak üzeredir.

- 5.1.3. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunca satın alınan ve restore edildikten sonra pansiyon olarak işletilmesi kararlaştırılan, Asmazlar Konağı'nın restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanması işini Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enstitüsü üstlenmiş. Prof.Doğan Kuban, Prof.Nezih Eldem, Prof.Muzaffer Sudalı, Y.Müh.Mimar Kani Kuzucular, Y.Mimar Nur Fersan, Mim.(İTÜ) Engin Özden'den oluşan çalışma grubu projenin birinci bölümünü 1977 Temmuz ayında, yine Prof.Doğan Kuban, Prof.Nezih Eldem, Prof.Muzaffer Sudalı, Y.Müh.Mimar Kani Kuzucular, Mimar Ruhan Okyay, Mimar Sevim Baltalı'dan oluşan bir çalışma grubunca yürütülen Restorasyon Uygulama Projesi de Nisan 1978 de tamamlanmıştır.

Yine Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun önerisi üzerine Konağın Dekorasyon Projelerinin hazırlanması işi Enstitüce üstlenilmiştir. Çalışmalar Prof.Doğan Kuban, Prof.Nezih Eldem, Prof.Muzaffer Sudalı yürütücülüğünde Fakültemiz Öğretim Üyesi Yardımcılarından Ass.Yalçın Özüekren ve MTRE elemanlarından Y.Müh.Mimar Kani Kuzucular ve Mimar (İTÜ) Engin Özden'den oluşan çalışma grubu tarafından sürdürülmektedir.

- 5.1.4. Kültür Bakanlığının önerisi üzerine MTRE tarafından üstlenilen Safranbolu Koruma İmar Planı çalışmaları, Prof.Doğan Kuban yürütücülüğünde Enstitü ve Mimarlık Fakültesi elemanlarından oluşan bir çalışma grubunca sürdürülmektedir.

Bütün bu çalışmalara çok sayıda Lisans üstü öğrencisi katılmakta ve arşivimiz için önemli sayıda belge elde edilmektedir.

6. FİLM ÇALIŞMALARI

- 6.1. Safranbolu Asmazlar Konağı Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri çalışmalarına paralel olarak, Konağı tanıtan ve saptama, restorasyon çalışmalarını yansıtan belgesel bir filmin hazırlanmasına önceki yıllarda başlanmıştır. Ancak bu çalışmaların büyük bir bölümünün çekim işinin tamamlanmış olmasına karşın Enstitü Bütçesinin yetersizliği ve film teminindeki zorluklar nedeniyle çalışma bitirilememiştir. Önümüzdeki çalışma döneminde özellikle Restorasyonun uygulama aşamasının da belgelenmesiyle filmin tamamlanması öngörülmektedir.

7. ARŞİV

Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüsünün eski varlığının değerlendirilmesiyle Enstitü ve Kürsünün tek bir arşiv oluşturmaları öngörülmüştür. Rölöve, fotoğraf ve diapositif arşivlerinin düzenlenmesi ve kataloglanması işi sürdürülmektedir.

Diapositif arşivinin yeniden düzenlenmesi büyük ölçüde tamamlanmış olup, çalışmalar MTRE Dökümantasyon Merkezi Yöneticisi Mimar Zehra Gürayman başkanlığında Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüsü Sekreteri Nevres Onur ve MTRE Sekreteri Sema Bayraktar tarafından sürdürülmektedir.

Rölöve arşivi çalışmaları da yine Enstitü elemanlarından Mimar Zehra Gürayman, Mimar Ruhan Okyay, Arkeolog Ayyüz Sabuncu, Sanat Tarihçisi Zeki Sönmez, Fotoğraf Arşivi çalışmaları da Fotoğrafçı-Arkeolog Erkin Emiroğlu tarafından yürütülmektedir.